

Avrupa Birliği Kurumları arasında bazı Çevre Hukuku kavgaları/yeni Çevre Kanunumuz

Hazırlayan: Salih Zeki Öçal

Sayın Meslektaşlarımız,

Sizlere daha evvel bu sütunlarda, Avrupa Birliği'nde kanun ve yönetmelik ihlallerinin 1/3'ünden fazlasını çevre konusunun teşkil ettiğini aktarmıştım. Tabii ki bu ihlallerin ele alınışı çeşitli safhaları içeriyor ve gerektiğinde iş Avrupa Adalet Divanına kadar gidiyor. AB Komisyonu bu tip olaylarda genellikle ilk müracaat ve olaya müdahale mercii oluyor, ancak bazen Komisyonun uygulamaları da şikayet konusu olabiliyor. Bunlardan birisi Almanya da ki depozito uygulamaları ile ilgili olarak, AB Ombudsmanı olan N. Diamandouros'un yakın zamanda AB Komisyonu aleyhinde verdiği karardır. Avrupa Parlamentosu tarafından belli süre için seçilen AB Ombudsmanı, fonksiyon olarak AB kurumlarındaki kötü yönetim konularını (idari gecikmeler, bilgi vermeme, ayrımcılık yapma ve yetkilerin kötüye kullanılması v.b.) inceleyebilir ve bunların düzeltilmesini ilgili idareden talep edebilir, gerektiğinde arabuluculuk yapar, eğer yinede olumlu bir neticeye varılmazsa, Ombudsman durumu Avrupa Parlamentosu'na rapor edebilir.

Almanya'daki içecek ambalajlarına depozito uygulamaları (0,1-3,0 litre arası) AB Komisyonu tarafından Avrupa Adalet Divanına götürülmüş ve buradan çıkan kararları Almanya'nın kendi anlayışına göre yorumladığı şikayetlerinin varlığına

rağmen ve henüz tek yönlü tüm ambalajlar için (ithal edilenler dahil) tüm ülkeyi kapsayan etkin bir depozito sisteminin işlediği gözlemlenmeden (1.5.2006'da yeni uygulama yürürlüğe girdi, bu konuda evvelki sayımızdaki yazımızda kısa bir bilgi vermiştik, hem oldukça komplike hem de şimdiden hakim durumun kötüye kullanılması sayılabilecek haksız rekabet yaratmaya aday uygulamaların başladığı bir konu) AB Komisyonu'nun bu dosyayı Aralık 2005'de kapatma kararı, ilgili endüstri kuruluşlarının büyük tepkilerine neden olmuştu. Bu durumu inceleyen AB Ombudsmanı, yeni depozito sistemine geçiş için yeterli hazırlık zamanının tanınmadığı ve ilgili şirketlerin zora sokulduğunu, Komisyonun dosyayı kapatma kararı verdiği tarihte de yeni sistemin yaygın, etkin ve adaletli olarak uygulanabilirliği konusunda da bir fikir sahibi olduğunun müphem olduğunu raporunda belirterek, Komisyonun esas amacının işin içinden sıyrılarak politik mülahazalarla olaydan mümkün mertebe uzak durmak olarak görüldüğünü belirtmiştir. Bu durumun önemli bir hukuki yanlışlığı işaret ettiği de belirtilmiştir. Ombudsmanın bu kararını destekleyen endüstri çevreleri, en azından bu konuda maruz kaldıkları mahkeme masraflarının tazmin edilmesi gerektiğini söylüyorlar. AB Komisyonu yetkilileri ise Ombudsmanın verdiği rapora çok öfkeli ve yetkilerini aştığını

söylüyorlar. Ombudsmanın yorumlarına katılmadıklarını ve cevap hazırlayacaklarını bildirdiler. AB Komisyonu, çevre hukuku ihlallerinde bir müddettir artık eskisi kadar etkin olmadığı konusunda tenkit ediliyordu, herhalde bu yeni durum onlar için ayrı bir darbe ve yıpranma vesilesi oldu. Ama demokrasinin tüm kurumları ile işleminin ve herkesin sırasında hesap verme durumunda kalabileceğinin iyi bir örneği bence.

Avrupa Birliği içindeki kurumlar arası anlaşmazlık konularından bir tanesi de çok yeni olarak nihai şekli verilip kabul edilen 'Atık Taşıma Yönetmeliği'. Bir önceki yazımızda AB içindeki kargo taşıma faaliyetlerinin % 15'inin atık nakliyatları olduğunu belirtmiştik. Söz konusu yönetmelik AB Komisyonu tarafından, olayın hem 'çevre' hem de 'ticaret' yönü gözetilerek hazırlanmıştı (tehlikeli atık taşımaları ve izinleri için de OECD Standardlarının benimsenmesi ve Basel Konvansiyonuna uyum amaçlanmıştır). Ancak hem AB Konseyi, hem de Avrupa Parlamentosu, işin ticaret yönünü ikinci plana atarak 'çevre' ayağının çok daha önemli olduğuna karar verdi. Bu durumda, üye ülkeler geri kazanım amaçlı olarak başka ülkelere atık gönderilmesini 'daha düşük standartlar' mevcudiyetini öne sürerek gereğinde bloke edebilecekler. Özellikle AB içindeki ülkelerde diğer üye ülkelere kendilerine evsel atık gönderilmesini 'evsel atık geri kazanım ve bertarafında her üye

ülkenin kendi kendine yeterli olması gerektiği prensibinden (self sufficiency principle) ve gereğinde; atığın oluştuğu bölgede mümkün mertebe işlenmesi ve bertaraf prensibinden (proximity principle) hareketle bu atıkların ülkeye girişine izin vermeyebileceklerdir. Özellikle Çek Cumhuriyeti'nde Almanya'dan gönderilen evsel atıkların yanlış beyanlarla ülkeye sokulup, herhangi bir geri kazanım yapılmadan bazı bölgelere ve terk edilmiş tesislere gömüldüğünün ortaya çıkması ve benzer olayların bu kararların alınmasında etkili olduğunu düşünüyorum. Ayrıca AB Komisyonunun hazırladığı ve üzerinde görüşmelerin devam ettiği, atık azaltma ve geri dönüşüm stratejisi ve çerçeve atık yönetimi taslağında yukarıda belirtilen prensiplere özellikle vurgu yapılması konusunda bazı üye devletlerin ısrarlı oldukları öğrenilmiştir.

Komisyon ise, işin ticaret tarafının ihmal edilmesinin AB'deki atık geri dönüşüm/geri kazanım piyasasının işlemesine engel teşkil edeceğini söylemekte, ayrıca illegal atık trafiğinin ve dava konusu olacak anlaşmazlıkların artabileceğine dikkat çekmektedir. Şerh konulduğu için konunun Komisyon tarafından Avrupa Adalet Divanı'na götürülmesi ihtimali bulunmaktadır.

Bu yıl Mart ayında Brüksel'de düzenlenen 13. Avrupa Ambalaj Hukuku Konferansı'nda Komisyon temsilcisi yeni düzenlemelerde, çevre kadar serbest ticaret ilkelerinin ve bilimsel uygulamaların daha

fazla dikkate alınacağını belirtmişti. Ancak hepimizin bildiği gibi sınır ötesi atık trafiği her zaman için hassas ve sıcak bir konu olması nedeni ile anlaşmazlık potansiyeli içeriyor.

Bu arada, Çevre Kanunu'nda bazı değişiklikler ve ilaveler yapan ve bir müddettir TBMM'de bekleyen yasa tasarısı, Tuzla'da ortaya çıkan tehlikeli atık ihtiva eden varillerinin de etkisi ile Nisan ayı sonunda hızla kanunlaştı ve böylece yeni bir Çevre kanunumuz oldu. Yeni metin mutlaka tüm meslektaşlarımızda mevcuttur. En önemli değişikliklerden birisi ise Valiliklerde olan idari yaptırım ve para cezası kesme yetkisinin artık Çevre ve Orman Bakanlığı'na ve Bakanlığın yetki devredeceği kurumlara geçmiş olmasıdır. Para cezalarında da önemli artışlar yapılmıştır. Ayrıca faaliyetleri sonucu çevre kirliliğine sebep olabilecek şirketlerin çevre yönetim birimi kurmaları, dolayısıyla iç denetimlerini yapmaları veya Bakanlığın yetkilendirdiği kuruluşlardan hizmet almaları mecburiyeti getirilmiştir. Kanunun getirdiği yeni bir oluşumda, strateji oluşturmak ve resmi kurumlar arasındaki çevre hukuku anlaşmazlıklarına çözüm bulmak için Başbakanlık bünyesinde 'Yüksek Çevre Kurulu' ihdas edilmesidir. Tabii ki kanun çıkarmakla her şey bitmiyor. Yapılan değişikliklerle ilgili olarak da 1 yıl içinde yeni yönetmeliklerin de hazırlanarak yürürlüğe sokulması gerekmektedir. Pratikte etkin olarak uygulanabilir yönetmelikler yapabilmek kanunun prestiji açısından çok önemli. Öte yandan Bakanlığımızın üst düzey yetkilileri, yine Tuzla'daki variller dolayısıyla gündeme gelen, yeni tehlikeli atık bertaraf tesislerinin kurulmasında ve işletilmesinde ilgili sanayi şirketlerinin daha

fazla ilgi göstermesini talep ediyorlar. Kimyasal ve tehlikeli atıkların bir kazada üçüncü kişilere verebileceği zararlar için ilgili şirketlere mali mesuliyet sigortası yaptırma yükümlülüğü de bu kanunla getirildi. Bunun da detayı yeni yönetmelikte belirlenecek.

Kanımcı Çevre ve Orman Bakanlığı'nın eli kolu bağlı olmaktan çıkarılarak direkt olarak yaptırım uygulayabilir hale getirilmesi olumlu olarak değerlendirilmeli. Ancak oluşturulacak bir özerk Çevre Gözetim Kurumu'nun da kanuna bağlı yönetmeliklerin uygulanmasını (resmi ve özel kurumlar tarafından) izleyerek raporlama, görüş verme ve özellikle kanunda belirtilen para cezalarının (belli miktardan yüksek olanının) ve kapatma/faaliyet durdurma gibi yaptırımların ilk temiz veya kesin karar makamı olarak görev yapması (bilahare adli mercilere başvurma hakkı elbette saklı olacaktır), bu gibi yaptırımların siyasi iradeden biraz bağımsız olarak uygulanması ve popülizm yapılmadan toplumun tüm kesitlerinde kabulü için belki daha faydalı olabilir. Ayrıca, Çevre ve Orman Bakanlığı'ndaki arkadaşlarımız Mayıs ayı sonunda AB tarama süreci kapsamında Brüksel'de AB yetkililerine prezantasyonlar yaptılar ve birçok ev ödevi ile dönmüş olmalarına rağmen temaslardan memnundur. Başarılı olmalarını diliyoruz. Hepinize iyi bir yaz dönemi dilerim.

Adalet Terazisi

Kaynak: European Environment & Packaging Law

Yeni biyoplastikler rehberi

NatureWorks, kendi ürettiği poliaktik asitten (PLA) yapılmış doğada ayrışabilen ambalajın firmalar tarafından etkin olarak kullanılabilmesine yardımcı olmak üzere bir rehber çıkardı. birçok ülke doğada ayrışabilen ambalaj yönetiminin yollarını aradığı için bu dokümanın hazırlanmasına gerek duyulmuştur.

"İmalatçılar ve dönüştürücüler genellikle yerleşik bir tedarik zincirine katılan biyopolimerlerin ve bitmiş ürünlerin teknik bakımı ve elden geçirilmesi hakkında bilgi isterler," diyor NatureWorks. Şirketin ürün direktörü Jim Hobbs "Müşterilerin, marka sahiplerinin ve perakendecilerin günlük işlerinde bizim doğal plastiğimizi kullanmalarına

yardımcı olmayı amaçlıyoruz," diyor.

Geçen sene ambalaj tedarikçileri çevreyle dost ambalaja yönelik talebin giderek artacağı tahminlerine dayanarak, mısır başta olmak üzere çeşitli bitkilerden yapılmış doğada ayrışabilen plastik türlerini piyasaya sürdü.

Doğada ayrışabilen ürünlere geçişe yol açan faktör çevreci tüketicilerin yanı sıra geri dönüşüm yasalarıdır. NatureWorks firması, bazı tahminlere göre bu pazarın yılda yaklaşık %20 büyüyeceğini söylemektedir. Bu gelişmeyi tetikleyen nedenlerden biri de petrol fiyatlarının artması sonucunda geleneksel polimerlerin daha önce daha pahalı

olan, petrol bazlı olmayan ambalaja aynı seviyeye gelmesidir.

NatureWorks firması doğada ayrışabilen ambalajın bir çeşidini yapmada kullanılan PLA'nın elde ettiği ticari başarıların sayısında çarpıcı bir artış olduğunu söylemektedir.

Gıda ambalajcıları geçen sene, petrol maliyetinin artması nedeniyle, geleneksel plastiklerde yüzde 30 ile 80 arasında fiyat artışına şahit oldu. Bu artışlarla beraber bazı biyoplastik ürünler petrol bazlı geleneksel ambalaj ile fiyat açısından rekabet edebilir hale geldi.

Daha az torba = Eco Emballages için daha düşük gelir

davranışı makul buluyoruz çünkü görünüşe göre vatandaş ve tüketici çevresel hedeflerini yükseltiyor, diyor. Eco Emballages için oyunun bir kuralı da, önleme faaliyetlerine ağırlık verilince gelir azalıyor, hayat böyle."

Dediğine göre, insanların davranışı artık tek kullanımlık plastik torba stoklamayan perakendeciler tarafından değiştirildi. Kasım 2003'te, torba tüketimini düşürmek için bir dizi önlem aldılar. "Yanınızda torbanız yoksa aldıklarınızı taşımak için hiçbir şey bulamayacaksınız. Gelecek yıl plastik torbalar, bu konuda uygulamada herhangi bir değişiklik yapamayacak olan sadece çok küçük işletmelerde verilmeye devam edilecek.

Fransa Çevre Bakanlığı 2010 yılına kadar yürürlüğe girecek olan bir yasaklama ile her yıl kullanılan 15 milyar plastik torbayı 2006 yılının sonuna kadar yarıya düşürmek istiyor. 2003'teki tüketim seviyelerine baz alınarak belirlenen hedef bakanlığın geçen sene Eylül ayında duyurduğu atığı azaltma çabalarının bir parçası. Bu hedefe ulaşmak için tekrar kullanılabilen torba kullanımı teşvik ediliyor ve yerel girişimler başlatılıyor.

Genel olarak, Herodin'in dediğine göre elde edilen gelirden daha fazla harcama eğilimi 2006 ve 2007

yıllarında da devam edecek. "ayırma tesislerindeki ayıklayıcıların sayısını ve tonajı ve yerel yönetimlere verdiğimiz desteği arttırıyoruz. Bunlar, yerel yönetimlerle yaptığımız anlaşmamızdaki taahhütlere uygun (2005-2010 arası)."

Herodin'e göre, Eco Emballage'in gelirini arttırabilecek konulardan biri de evsel ambalaj atığı sayılan ve sayılmayanlar hakkındaki kararda yapılabilecek değişiklikler. "Şu anda çok küçük firmalardan çıkan ticari ambalaj atığı yerel makamlar tarafından toplanmakta ama sonunda Eco Emballages kutularına gelmektedir, bu yüzden gelir elde etmek yerine masraf ediyoruz. Çevre bakanı Nelly Olin bu sistemi tekrar düzenleyebileceğini söyledi ama şimdiye kadar bir haber olmadık," diyor. Ayrıca son olarak şunları ekliyor ;

Almanya'da büyük sorun olan ve ambalajlarını piyasaya sürmekle beraber bunların atıkları için para ödemeyerek kayıt dışı kalan firmalar,Fransa'da Eco Emballages'in gelirini ya da üye sayısını fazla etkilemedi. "Kayıt dışı oranımız yüzde beşten az , sadece çok küçük perakendeciler ve dükkanlar. Bunun için planlı bir çaba göstermeye gerek yok, bu bir sorun değil ve yetkililer de bizim için güçlü çıkarmayacak biçimde kontrol altına aldı."

Kaynak: European Environment & Packaging Law

Uluslararası İstanbul Fuarları
International Istanbul Fairs
www.tuyap.com.tr

PACKAGING MANUFACTURERS
ASSOCIATION
www.ambalaj.org.tr

2 0 0 6

3rd Food Technology
Group Fair

3. Gıda Teknolojileri
Grup Fuarı

Milk-Tech 2006

Süt ve Süt Ürünleri
Teknolojileri

Drink-Tech 2006

İçecek
Teknolojileri

Bakery-Tech 2006

Ekmek, Paşta, Unlu, Şekerli ve
Çikolatalı Ürün Teknolojileri

Meat-Tech 2006

Et ve Et Ürünleri
Teknolojileri

Food Safety 2006

Gıda Güvenliği, Hijyen ve
Kalite Kontrol Teknolojileri

Katılımlarına / Supported by

TUYAP TÜM FUARCIKLIK YAPIM A.Ş. / FUAR ALANI VE MERKEZ OFİS
TUYAP FAIRS AND EXHIBITIONS ORGANIZATION INC. / FAIR AREA - HEAD OFFICE

TUYAP YURT İÇİ İRTİBAT OFİSLERİ
LOCAL OFFICES OF TUYAP

TUYAP YURT DIŞI İRTİBAT OFİSLERİ
OVERSEAS OFFICES OF TUYAP

TS EN ISO 9001:2000

9-12 Kasım/November 2006

TUYAP Beylikdüzü

Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi

Fair, Convention and Congress Center

Beylikdüzü, Büyükkçekmece İstanbul, Turkey